

Persbericht

18 januari 2010

Krimpgebied als pilot voor duurzame stedenbouw

Eervolle vermelding voor Nederlandse inzending bij Europese prijsvraag duurzame stedenbouw.

*De prijswinnaars van de internationale ontwerpcompetitie European 10 worden op 18 januari 2010 bekendgemaakt. In een samenwerkingsverband van zo'n twintig Europese landen organiseert European elke twee jaar een ideeënprijsvraag op het gebied van architectuur, stedenbouw en landschap. Hiermee levert European een bijdrage aan de reflectie op en het debat over de Europese stad. Het Nederlandse team **sustainablecity.nl** ontving van European Italia een eervolle vermelding voor de inzending 'New landscapes of the sustainable city'.*

Locatie: werkloosheid, krimp, vergrijzing en criminaliteit

Voor European 10 heeft de gemeente Genua (I) een unieke locatie aangeboden met een problematiek die veel andere Europese steden zullen herkennen. De wijken Rivarolo en Begato, in de periferie van Genua, worden vooral gekenmerkt door sociaal-maatschappelijke problemen, criminaliteit, vergrijzing en krimp.

Beiden gebouwd in de bloeitijd van de haven; de eerste gericht op havengerelateerde industrie de laatste als utopische, maar monofunctionele, woonwijk volgens de principes van de 'ville radieuse'. Met de voortschrijdende automatisering, de verplaatsing van goedkope arbeid naar nieuwe economieën en de steeds grotere focus op de diensteneconomie in Europa werd de levensader van beide wijken afgesneden. De werkloosheid nam toe, jonge mensen trokken weg naar buurten met meer kansen. Begato en Rivarolo transformeerden tot verpauperde no-go areas.

Ontwikkelingsstrategie voor Begato en Rivarolo

Het ingezonden project voor European 10 is geen vastomlijnd masterplan maar een strategie gebaseerd op het idee dat een duurzame stad niet alleen een groene of energie neutrale stad is, maar ook een aantrekkelijke stad is, voor mensen en bedrijven. Er is werkgelegenheid, goed openbaar vervoer, een kwalitatieve openbare ruimte, een prettig leefklimaat, sociale veiligheid en sociale structuren. De strategie is erop gericht om de huidige bewoners een cruciale rol te geven in de ontwikkeling, zodat door deze bottom-up wijze de sociale structuren in een wijk niet vernietigd maar versterkt worden. Geen gentrification, maar bouwen voor de huidige bewoners van de wijk.

Mobiliteit: voorwaarde voor een vitale stad

De voorgestelde strategie sluit aan op de plannen van de gemeente voor een nieuw metrostation. De situering van dit station in de wijk zorgt voor veel nieuwe ontwikkelingskansen. Naast de ontlasting van het overvolle wegennet van Genua maakt de combinatie van het metrostation, een treinstation en een nieuwe park-and-ride van Rivarolo een hub, die een economische impuls voor de herontwikkeling van de wijk is. Na jaren van isolatie zal een nieuwe kabelbaan het hoger gelegen Begato verbinden met het nieuwe Rivarolo station en zo met de rest van de stad. Via dit relatief betaalbare en aantrekkelijke openbaar vervoer worden rijk en arm verbonden met sociale en economische netwerken.

Naast mobiliteit is het ontwikkelen van een nieuwe kwaliteit een cruciale factor om beide wijken aantrekkelijk te maken voor bewoners, bezoekers en vooral bedrijvigheid. De perifere ligging van Rivarolo aan de rivier biedt veel mogelijkheden voor recreatie en een aantrekkelijk woonmilieu met veel voorzieningen. De oevers van de rivier worden ingericht als park.

Krimpgebied als pilot voor duurzame stedenbouw en urban agriculture

Begato kan zich nu ontwikkelen tot een plek met aantrekkingskracht. Mensen zullen vanuit het levendige Rivarolo de kabelbaan pakken naar het landschappelijke Begato om verse lokale producten zoals eieren, vlees, fruit, groenten en wijn te kopen of te relaxen in de frisse buitenlucht. Vanuit de drukke stad sta je binnen enkele minuten in een groene vallei waar je kan wandelen tussen de fruitbomen en kan ruiken en zien waar voedsel groeit.

Urban agriculture is de nieuwe trots van Begato. De groene ruimten, onbenut als restruimtes tussen de aanwezige hoogbouw, worden teruggegeven aan de bewoners via een stichting die het pacht aan de bewoners van Begato. Ook in de gebouwen is er ruimte voor tuinen en wintertuinen, zodat het groen ook in de dagelijkse bewoning van hoogbouw ervaren wordt.

Iedereen heeft zijn eigen tuin, voor fruit, groenten en zelfs vee, maar ook voor recreatief gebruik. Vanaf nu zijn de bewoners weer zelf verantwoordelijk voor de buitenruimte. De bestaande flats worden gerenoveerd. Een tweede huidgevel gekoppeld aan zonnepanelen en windturbines zorgt voor een verfrissende aanblik van een energieneutraal Begato.

Sociale structuren en economie: basis voor nieuwe ontwikkelingen

De tuinen zullen het sociale leven en de gemeenschap versterken. Urban agriculture is gebaseerd op participatie van de huidige bewoners. Bewoners die meer willen, kunnen hun volkstuin uitbreiden tot een (semi-)commercieel boerenbedrijf. Men kan de producten verkopen op de lokale markt of winkelen op het nieuwe centrale plein. Dit plein fungeert als het nieuwe wijkcentrum en centrale parkeerplek voor de wijk. De oude bewoners zijn niet langer alleen werkloos, maar gaan meer en meer weer deelnemen in de maatschappij. In de tuinen of op de markt ontmoeten de bewoners hun burens, vrienden en agrotouristen.

De auteurs van '*New landscapes of the sustainable city*' zijn Rik Martens, Theo Reitsema, Bas Römgens and Dennis Weerink. www.sustainablecity.nl

Bas Römgens (Heerlen, 1977) is in 2003 afgestudeerd aan de faculteit Bouwkunde aan de Technische Universiteit Eindhoven. Sindsdien werkt Bas als architect bij VenhoevenCS architecten te Amsterdam. In 2006 werkzaam als coördinator van een internationale partnership met als specialisaties gebiedsontwikkeling, infrastructuur en gezondheidszorg bij Itten+Brechtbühl architecten in Zürich en Bern. Op dit moment werkt Bas als senior projectleider/architect aan verschillende stedenbouwkundige en architectonische projecten in Nederland en België. Bas is freelance docent en geeft lezingen op het gebied gezondheidszorg concepten, architectuur en stedenbouw.

Theo Reitsema (Almelo, 1977) is in 2004 cum laude afgestudeerd aan de faculteit Bouwkunde aan de Technische Universiteit Eindhoven. Zijn afstuderen is bekroond met de tweede prijs voor Archiprix 2005, de beste afstudeerplannen op het gebied van Architectuur. Tijdens zijn studie heeft hij ervaring opgedaan bij verschillende gerenommeerde architectenbureaus waaronder o.a. Hubert-Jan Henket architecten. In 2004 heeft Theo Reitsema zijn eigen bureau opgericht onder de naam Reitsema & partners architecten. Het bureau heeft inmiddels verscheidene prijsvragen en prijzen gewonnen. Hij is medeoprichter van JACT: Jong Architecten Collectief Twente en geeft lezingen, workshops en deeltijd les aan verschillende onderwijsinstellingen waaronder de Academie van Bouwkunst in Arnhem, de Technische Universiteit in Darmstad en Dia-Bauhaus Institute for Architecture in Dessau

Rik Martens (Geleen, 1977) is in 2002 afgestudeerd aan de faculteit Bouwkunde aan de Technische Universiteit Eindhoven. Hij heeft sindsdien gewerkt bij Jo Janssen Architecten te Maastricht en Marx & Steketee Architecten te Eindhoven. Sinds 2003 werkt Rik als architect bij Humble Architecten te Maastricht waar hij bezig is met een partnerschapstraject. Hij is sinds 2003 betrokken bij de Academie van Bouwkunst te Maastricht waar hij diverse lezingen en workshops heeft verzorgd en de laatste jaren actief is als jaardocent van het eerste jaar. Rik was verder gastcriticus afstudeerwerken aan de universiteit Siegen, neemt in uiteenlopende samenwerkingsverbanden deel aan verschillende prijsvragen, is medeoprichter van het onderzoekscollectief CES en is bezig met het ontwerpend onderzoek 'de Duurzame School' bekroond met een subsidie binnen de Open Oproep 2008 van het Stimuleringsfonds voor Architectuur.

Dennis Weerink (Geesteren 1982) is in 2006 afgestudeerd aan de faculteit Bouwkunde aan de Technische Universiteit Eindhoven. Hij heeft gewerkt als architect voor IAA architecten in Almelo en Enschede. Sinds 2009 werkt Dennis als architect bij Reitsema & partners architecten in Rijssen.

Voor meer informatie of hoge resolutie beelden kunt u contact opnemen via

info@sustainablecity.nl

Voor meer informatie over European

www.europan.nl

www.europan-europe.com